

IZVOARE DE INSPIRAȚIE ALE ESTRADEI

Recenta consfătuire a teatrelor de estradă din țară, ca și articolul *În pas cu viața* publicat de ziarul „Scînteia” au avut darul să clarifice pozițiile și să dea un nou îndbold creației artistice în genul revistei, atît de iubit de masele de spectatori.

Săptămînile care precedaseră aceste două evenimente nu fuseseră prea favorabile muzelor responsabile cu spectacolele de estradă (presupunînd că Parnasul are și-o astfel de secție). Unii scriitori pornind de la lipsurile evidente ale mai multor texte de muzică ușoară, minimalizaseră eforturile tuturor autorilor de „versuri cantabile”, folosiseră un ton nu foarte reverențios la adresa acestora și transformaseră termenul „textier” într-o vorbă de rușine.

De partea cealaltă a baricadei, „textierii” întăriți respingeau critica în bloc, negau posibilitatea de a spune un lucru frumos pe melodia unui foxtroț și angrenau la carul lor de război și pe compozitorii de muzică ușoară, amenințați de a-și vedea melodiile necintate din pricina textelor. Și, cum autorii de cîntece semnează și restul de parte vorbită a spectacolelor de estradă, iată prinse în această conflagrație teatrele de revistă și concertele de muzică ușoară, emisiunile radiofonice muzicale și cele de satiră și umor, ca și programele distractive ale televiziunii.

Cuvîntul cel mai greu l-a avut însă de spus publicul. Oamenii muncii vor să asculte și să cînte melodii frumoase cu texte inteligente, vor să meargă la estradă și acolo vor să rîdă și să aplaude furtunos, cînd sînt biciuite năravuri învechite și apucături dăunătoare. Ei vor să-l asculte la radio pe Stroe, demascînd un birocrat înrăit într-un cuplet de haz, să aprecieze virtuozitatea imitațiilor umoristice ale lui Mircea Crișan, dar atunci cînd repertoriul lui nu se limitează doar la rațe, cîini sau soți somnoroși, ci și la oameni care risipesc avutul obștesc, la cei care confundă fondurile întreprinderii cu proprii lor bani de cheltuială. Publicul vrea să vizioneze în continuare emisiunile muzical-distractive ale televiziunii, dar pe lîngă o melodie și un cuplet despre regulile de circulație dorește să-i vadă satirizați pe ațîțătorii la război, să rîdă pe seama modului de viață capitalist.

Conferința pe țară a teatrelor de estradă ca și articolul din „Scînteia” au avut rolul de a fi tocmai interpretii acestor doleanțe ale publicului. Remarcînd succesele pe care le-au obținut teatrele de estradă în țara noastră, forurile amintite au subliniat totodată și sarcinile care le revin pentru viitor. Actualitatea vie, clocotitoare a zilelor noastre, lupta încordată și mărețele victorii pe care le cucerim zi de zi — iată nepuizabila sursă de inspirație pentru autori, iată ce trebuie să prezinte actorii, dansatorii, scenografil și regizorii pe scena atît de îndrăgită a teatrului de revistă.

Cum trebuie să facem acest lucru, desigur că este un lucru care merită a fi îndelung discutat, iar munca de creație a tuturor lucrătorilor genului va da la iveală soluții din ce în ce mai numeroase și calitativ superioare.

Aș vrea în continuare să mă ocup de surprinderea în realitatea înconjurătoare a fenomenului demn de a fi satirizat și de aducerea lui pe scenă.

Desigur că, un dans dedicat muncii sau un decor care să prezinte construcțiile de pe litoral constituie și ele modalități ale prezentării unor teme majore la estradă. Dar publicul vrea și altceva. Fără să se transforme în niște colecționari de fapte negative sau și mai rău, în ponegritori ai realității, autorii de estradă au datoria să critice anumite fenomene negative, să biciuiască stări de lucruri dăunătoare, să satirizeze acele personaje cu mentalitate învechită care stau piedică drumului nostru înainte. Bineînțeles, ei trebuie totodată să arate — conform cu realitatea — că aceste fenomene sînt izolate, că imensa majoritate a cetățenilor luptă cu succes împotriva lipsurilor care se mai ivesc în munca și viața noastră. Autorii de estradă trebuie să arate în mod concret cine poartă vina cutărei sau cutărei deficiențe, contribuind astfel la lichidarea ei.

Am citit materiale satirice la adresa lipsei de locuințe. Este însă cunoscut efortul statului nostru democrat popular de a satisface cît mai curînd cererile

îndreptăţite ale cetăţenilor care au nevoie de casă. Stau mărturie în acest sens sutele de blocuri care se ridică pretutindeni în ţară într-un ritm necunoscut la noi. Deci, ce încercau să combată respectivele materiale satirice? Nimic!

Da, dacă monologul sau cupletul ar fi fost îndreptat împotriva unui anumit inspector de spaţiu locativ necinstit care ar fi luat mită, care şi-ar fi repartizat lui întâi, o locuinţă mai mult decât confortabilă (aşa cum am citit nu de mult în ziare că a procedat o oarecare inspectoare) atunci, fără îndoială, cupletul ar fi fost eficient, ar fi avut un rol demascator şi totodată educativ.

Alteori, autorii de estradă sînt tentaţi să aducă pe scenă sau la microfonul radioului faptul brut şi se miră că el nu stîrneşte hazul. Aşa s-a întîmplat şi într-un spectacol bun cum este *Pe aripile revistei*, unde un înalt demnitar de la Bonn ţine un aşa-zis discurs democratic, pentru ca îndată ce se întoarce să apară adevărata sa înfăţişare, actorul respectiv avînd prinsă pe spate masca lui Hitler. Demascarea e facilă şi nu amuză. La fel se întîmplă cu unele din materialele condicii de sugestii şi reclamaţii difuzată în cadrul emisiunii radiofonice de satiră şi umor: or, se ştie că relatarea seacă a unor lipsuri se potriveşte cu condica unei instituţii oarecare, dar nu cu cea care ia calea undelor herţiene.

Terenul serveşte numeroase aspecte care merită să fie criticate. Ele trebuie să fie însă îmbrăcate în haina satirei şi a umorului, pentru ca apoi să apară pe scena unui teatru sau la microfon. Acest veşmînt îl va face pe spectator să prîceapă mai bine fenomenul negativ şi să lupte pentru înlăturarea lui.

În revista Teatrului de estradă din Deva, Cezar vrea să dăruiască o piatră preţioasă Cleopatrei. Alegerea lui cade asupra unui bolovan de pietruit drumurile care zăcuse atîta vreme în locaţia unei gări din regiunea Hunedoara, încît căpătase într-adevăr valoarea unui rubin sau a unui safir. Ideea este ingenioasă şi a fost viu răsplătită de aplauzele spectatorilor.

Nu o dată am auzit pe unii autori de estradă cerînd secretarilor literari să le indice temele majore despre care să scrie. Chiar dacă li se vor da aceste teme, autorilor le va veni greu să le înţeleagă, să le croiască acel veşmînt de care vorbeam mai înainte, dacă se vor mulţumi să privească viaţa numai de la masa de scris.

Propunem la consfătuirea teatrelor de estradă ca fiecare autor să se ocupe de cîte o brigadă artistică de estradă. Lucrînd la textul spectacolului brigăzii, autorii vor afla mai multe despre rezervele interne ale unor întreprinderi, rezerve care deseori nu sînt folosite: vor afla cum uneori, se fac investiţii în obiective care nu sînt necesare, vor afla că mai există maiştri şi ingineri care nu se ocupă de folosirea mai intensă a utilajului, şi vor afla încă multe alte lucruri care vor putea constitui miezul de probleme ale unui viitor spectacol de estradă.

Bineînţeles că legătura cu brigăzile nu este suficientă pentru pătrunderea realităţii. Ridicarea neconţinută a nivelului ideologic, deplasările prin ţară, discuţiile care ar putea avea loc într-un cînaclu al autorilor de stradă, toate împreună plus talentul incontestabil de care cei mai mulţi dintre aceşti autori dau dovadă, dublat de o sporire a exigenţei faţă de propriile lor lucrări, vor duce desigur la o ridicare a spectacolelor de revistă, la nivelul pe care masele de spectatori îl aşteaptă.

Risul, cu sau fără hohote, este o armă puternică de lichidare a rămăşişelor trecutului, iar autorii de estradă sînt chemaţi să o minuiască cu dibăcie şi perspectivă.

